

"סיפור אנושי, יהודי לאומי.."

איגרת קצין החינוך והנוער הראשי לחג החנוכה

מאי חנוכה? שואלת הגמרא ומשיבה: סיפור אנושי, יהודי, לאומי.

ומאי חנוכה, עבורנו? סיפור אנושי, יהודי, לאומי - בעל רבדים רבים.

חנוכה הוא סיפור על גבורה ותבונה צבאית שנלמדת עד לימינו אלה במכללות צבאיות ברחבי העולם;

הוא מסמן מעין תזכורת למה שמתהווה כאשר תבונה צבאית פוגשת ברוח לחימה וברוח של אומה.

בחנוכה אנו מציינים את גבורתם של המכבים והחשמונאים. אך זוהי גם הזדמנות לשאול איזה שכר היה לפעולתם? מלכות החשמונאים היתה מהמפוארות והיציבות שידעה הארץ וידע העם. אך את מנהיגותם של יהודה, יונתן ושמעון החליפה תוך פחות משני דורות פלגנות וחתרנות בין שניים שהיו אחים בדם ושונאים בנפש. בכך היא מהווה, בין השאר, תמרור אזהרה לזמניותה של קוממיות כשהיא אינה מוערכת ונשמרת דיה. ולא פחות מכך - תזכורת עד כמה יקרה הקוממיות הזו, ועד כמה בידינו נתונות האחדות והממלכתיות המאפשרות אותה. כמה מאיתנו זוכרים, כיצד הגענו מניצחון המכבים רק כמאתיים שנה לאחר מכן לחורבן מידי רומי? דורות ספורים בלבד חלפו מעת הדלקת האש במנורת בית המקדש עד לחקיקתה על שער טיטוס.

חנוכה הוא גם עת לעיסוק בשאלות של זהות ומורשת היסטורית:

מה קורה לאומה שמאבדת את מרכו הכבוד הרעיוני-ערכי שלה במפגש עם תרבות זרה?

בשנה האחרונה נוספה לחנוכה עוד שכבה של משמעות. עבור רבים בישראל חנוכה הוא חג הגבורה. לא זו של המכבים, אלא זו שטרם יבש עליה הדין, טרם נשטפה ממנה הזיעה, טרם נמחו ממנה הדמעות. זוהי הגבורה של חנוכה שאחרי השבעה באוקטובר. הרי היה זה חג חנוכה שבו הודלקו נרות במגנים בלב עזה, ובבתים שבהם לא ניתן היה לפרסם את הנס, שמא ישמש נקודת מכוון לצלפי אויב; חנוכה של ברכות חג שהוקראו ברשת הקשר.

והתמונה ההיא של תמיר הרשקוביץ ניצב ליד חנוכיה, ששרדה את האש והאירה חלון מפויח בקיבוץ בארי, בבית הוריו נח ומעינה ז"ל שנרצחו חודשיים קודם לכן. חנוכה שהיה החג הראשון - במלונות, ביחידות, במוצבים.

החג הראשון שלאחר השבעה באוקטובר. בחנוכה הקרוב, כמו בקודמו בשנה שעברה, יהדהד המושג "גבורה" בעומק ובעוצמה אחרים מאי פעם. ויש אולי משמעות נוספת שראוי לשהות לידה. השבעה באוקטובר היה המפגש עם האפילה המוחלטת, הרוע בהתגלמותו. חג האורים הקרוב הוא הזדמנות חשובה לזכור ולהזכיר שאת האפילה מנצחים באמצעות הגברת האור, לא רק באמצעות הדברת החושך. אפילו בשיר הילדים ההוא כבר נאמר, שאת החושך נגרש באמצעות האש, אבל גם באמצעות האור.

חיילי צה"ל ומפקדי,

בזכות מסירותכם יזכו עשרות אלפי אנשים, שנעקרו מיישוביהם, להדליק נרות חנוכה בבית, ונקווה שרבים נוספים יוכלו לעשות זאת בקרוב. המשיכו להפיץ אור בכל מקום שבו אתם פועלים - במוצבים הקדמיים ובבסיסים העורפיים, בחזיתות השונות, לאורך גבולות ארצנו ומעבר להם - ביבשה, באוויר ובים.

נאחל שאור החג יגיע גם אל המשפחות השכולות, יחזק וינחם אותן, שיביא מזור לפצועים בגוף ובנפש. שנוכה לראות בשיבתם של החטופים והחטופות במהרה.

תא"ל
קצין החינוך והנוער הראשי
סמואל
בומנדיל